Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАНАЯТИТЕ

(Обн., ДВ., бр. 42 от 2001 г., изм., ДВ., бр.112/2001 г., бр. 56/2002 г., бр. 99 и 105 от 2005 г., бр.10, 30, 34 и 81 от 2006 г., бр. 19 и 82 от 2009 г., бр. 15 от 2010 г., бр. 28 от 2011 г.)

§ 1. В чл. 3 ал. 2 се изменя така:

„(2) Предприятието за производство на изделия или за предоставяне на услуги, посочени в списъка на занаятите, е организирано по занаятчийски начин, когато за определяне на облика му са изпълнени едновременно следните изисквания:

1. работният процес не е автоматизиран във висока степен и не е силно разчленен на отделни операции;

2. собственикът на предприятието или лицето, отговорно за техническото ръководство, познава детайлно целия работен процес и го осъществява лично или участва в отделни етапи/процеси, както и наблюдава, контролира и отговаря за работния процес и за качеството на изделието или услугата;

3. услугите се предоставят и изделията се изработват по поръчка, като единични изделия или в малки серии;

4. производството на изделия и предоставянето на услуги се осъществява в близост до клиента и предимно за местния пазар (населено място, община, област).”

§ 2. В чл. 9, т. 4 накрая се добавя „включително предлага занаятчийски предприятия, в които могат да се провеждат производствени стажове на ученици и студенти”.

§ 3. В чл. 47, ал. 1, т. 1 думите „3 години” се заменят с „1 година” и накрая се добавя „в зависимост от сложността на изучавания занаят”.

§ 4. В Приложение № 1 към чл. 3, ал. 2, в раздел II се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 25 накрая се добавя „и порцелан”;
2. В т. 35 думата „Тенекеджийство” се заменя със „Строително тенекеджийство”;
3. В т. 55 думата „Ръчна” се заличава.
4. След т. 57 се създават т. 58-82:

„58. Козметика
59. Маникюр, педикюр, ноктопластика
60. Гримьорство
61. Перукерство
62. Фотография
63. Хлебарство
64. Ситничарство
65. Сладкарство
66. Готварство
67. Автомонтьорство и автосервизни услуги
68. Автотенекеджийство
69. Стругарство
70. Поддръжка на битова електротехника
71. Поддръжка на хладилна и климатична техника
72. Вътрешни и външни облицовки и настилки
73. Поставяне на паркет и други настилки
74. Зидарство
75. Мазачество и шпакловки
76. Бояджийство
77. Изработване на кофражи, армировка и бетон
78. Изработване на термична и звукова изолация
79. Изработване и поддръжка на В и К мрежи
80. Изработване и поддръжка на ел. инсталации
81. Художествена изработка на свещи
82. Изработка на сувенири от естествени и рециклирани материали

София, 11. 02. 2013 г.

Вносители:

Мартин Димитров

Иван Н. Иванов

М О Т И В И

Законопроектът за изменение и допълнение на Закона за занаятите е изготвен повече от година и половина след последните съществени и многобройни промени в тази законова материя от м. април 2011 г. През периода на прилагане на действащите правила се установи необходимост от внасяне на промени по редица въпроси, които да подобрят регламентацията на занаятчийството. На второ място от тях се очаква да направят по-ясен и привлекателен този чувствителен сектор на икономиката, в който извършват дейност самонаети лица или микропредприятия, като им се предостави по-голяма възможност за избор на занаятчийството като среда за защита на икономическите им интереси.

Настоящият законопроект е съсредоточен в предлагането на решения на малко на брой, но съществени въпроси, чието приемане ще бъде полезно за правоприлагането и за занаятчийството като цяло. От друга страна тези изменения са прагматични и с изцяло позитивен характер.

Конкретните причини и поставените цели са изложени за всяко от предложенията, които са в няколко аспекта.

На първо място се откроява необходимостта от прередактиране на дефиницията на занаятчийското предприятие, съдържаща се в чл. 3, ал. 2 от закона. Вносителите изхождат от разбирането на важността на този въпрос за цялостното прилагане на закона и въпреки обективната трудност за формиране на ясни критерии предлагат редакция на по-приемлива и работеща дефиниция. Действащата редакция в някои части е нелогична и съдържа взаимно изключващи се тези - напр. изразът в чл. 3, ал. 2, т. 2, че „крайното изделие или услугата са сходни с други от същия вид или са уникални” не съдържа никаква характеристика или отличителен белег, дори е нонсенс. Поставянето на фокуса предимно върху традиционните народни занаяти води до игнориране на множество дейности, възприети в законодателствата на редица европейски страни като изискващи квалификация чрез занаятчийско обучение и защита на потребителите чрез авторитета на майсторското свидетелство и членуването в занаятчийските камари.

Предлагането на добра и безспорна формулировка се затруднява от липсата на единна европейска дефиниция на занаятчийското предприятие, каквато има само за малките и средни предприятия (съответно възприета в Закона за малките и средните предприятия). Както е пояснено на интернет страницата на Европейската комисия в раздела за малки и средни предприятия (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-

entrepreneurship/ crafts-micro-enterprises/), това се дължи основно на големия брой различни правни и други аспекти и разбирания на национално ниво на държавите членки относно това, какво представлява занаятчийско предприятие. Но въпреки липсата на европейска дефиниция там е посочено, че занаятчийските предприятия в цяла Европа имат общи черти, характеризиращи повечето от тях, като:

- активно и пряко участие на собственика или управителя на предприятието във всички стадии на работния процес (финансова независимост, силна лична отговорност);
- занаятчийска, техническа и управленска компетентност (чиракуването като средство за предаването на тази компетентност);
- активен принос към производството на стоки и услуги, предлагани най-вече по поръчка или производството в малки количества;
- производство и услуги, предлагани в непосредствена близост до клиентите и локалните пазари.

В настоящия законопроект с изменението на чл. 3, ал. 2 се предлага определяне на занаятчийското предприятие по начин, в максимална степен отчитащ посочените от Европейската комисия характеристики. Това от една страна привежда националното разбиране към възприетото в ЕС от останалите държави членки, а от друга страна в по-голяма степен е полезно за българските занаятчии.

С § 2 и 3 се предлагат две промени, целящи подобряване на възможностите и привлекателността на занаятчийския начин за работа. С първата изрично се сочи, че РЗК биха могли да предлагат занаятчийски предприятия, в които евентуално да се провеждат производствени стажове на ученици и студенти. Това би било полезно на първо място за обучаващите се ученици и студенти по професии, които могат да се упражняват и в занаятчийски предприятия, като им даде възможност за обучение в максимално близки до реалните условия среда и от практикуващи майстори. Същевременно ще бъде полезно и за занаятчийството като цяло, тъй като ще провокира стремеж за наличие на добре работещи и съоръжени занаятчийски предприятия, които да отговарят на изискванията за подходяща за практическо обучение среда.

С второто изменение в чл. 47, ал. 1, т. 1 се преодолява отдавна установен проблем за продължителността на чирашкото обучение, доколкото за редица занаяти съществуващата минимална продължителност от „3 години” е неоправдано висока. Това законово изискване при лишените от особена сложност занаяти (напр. ръчно книговезване, калайджийство, кошничарство) задържа на най-ниската квалификационна степен обучаващите се чираци излишно дълго време, което води до отблъскването им. На второ място така разликата между минималния срок (3 години) и максималния срок (4 години) се явява символична и също

обезсмисля наличието на два срока с толкова малка разлика. Поради тези практически съображения се предлага минималният срок, който законът определя за обучение на чираци да бъде намален на 1 година, но не да се отнася механично за всички занаяти, а да бъде допълнително преценяван в зависимост от сложността на изучавания занаят.

Последното изменение касае приложението към закона, съдържащ списък на занаятите, като го допълва. Обхвата на списъка на занаятите бе един от най-дискутираните проблеми при обсъждането и приемането на последните промени в закона от миналата година. Редуцирането на занаятите продължава да предизвиква сериозно напрежение в членския състав на регионалните занаятчийски камари. Има множество запитвания и недоволства от лица, искащи да упражняват професията си по занаятчийски начин в България или в друга държава членка, на които законът в сегашната си редакция на практика не дава такава възможност. Трябва ясно да бъде отчетено, че така се намалява потенциалната конкурентноспособност на български граждани да упражняват дейността си в много държави членки на ЕС, в които дейността се извършва по занаятчийски начин и които резонно очакват представянето на съответен документ – майсторско свидетелство или за членство в съответната занаятчийска организация. Не на последно място колкото по-малко дейности са признати като възможни за упражняване по занаятчийски начин, толкова по-малко са очакванията и гаранциите на потребителите на услуги и на изделия за тяхното качествено и безопасно предоставяне.

С оглед на тези основни причини и като се изхожда от обстоятелството, че в закона не се предвижда задължително членство в занаятчийските организации като условие за извършване на дейността по занаятчийски начин, в духа на либерализиране на законодателните изисквания и с цел даване на повече възможности на представителите на най-малкия бизнес в България е предложението за допълване на списъка на занаятите в група „Други”, като се предвиди и такава възможност. Тъй като това е право и възможност, а не задължение и рестрикция вносителите считат, че подобен подход отговаря изцяло на духа на закона и на задачата на държавата да открива и улеснява, а не да ограничава начините за законно упражняване на стопанска дейност.

Не на последно място следва да се посочи, че предложените промени в по-голяма степен синхронизират уредбата на Закона за занаятите с общия Закон за дейностите по предоставяне на услуги, който създава единен ред и правила за множество услуги, включително предоставяни по занаятчийски начин, транспонирайки изискванията на Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. относно услугите на вътрешния пазар.

Законопроектът не е свързан с ангажиране на бюджетни средства и няма преки финансови резултати. Предлаганите промени нямат

претенцията да разрешат всички проблеми и не въвеждат концептуални промени в Закона за занаятите, но чрез тези предложения с практически и позитивен характер се цели постигане на известно подобряване.

София, 11. 02. 2013 г.

ВНОСИТЕЛИ:

Мартин Димитров

Иван Н. Иванов